

PEŠADIJA DANAS I SUTRA

U predgovoru članka¹ autor daje izvesne ograde, navodeći da je u vreme kada se diskutuje o teorijama orbitalne strategije i podstiče razvoj nauke na širokom području, pomalo uzaludno, pa čak i opasno, govoriti u prilog pešadije. Pri tome, on ističe ravnotežu koja je nastala u nuklearnom naoružanju i sve veću ulogu konvencionalnog oružja i konvencionalnih snaga uopšte, a posebno pešadije.

U okviru modernizacije konvencionalnih snaga, u svim armijama se smatra da je pešadija ne samo potrebna nego i neophodna. Gledanja na funkciju i upotrebu pešadije na savremenom bojištu su neujednačena, ali njen značaj se priznaje u svim vojnim krugovima. Ističući njenu vitalnost, autor navodi da će ona takva ostati još dugo, samo ako bude pronašla svoj razlog postojanja. Ona se mora prilagoditi svojoj novoj ulozi, odnosno borbi u sadejstvu sa tenkovima, gde ima zadatak da štiti sopstvene tenkove ili da se bori protiv protivnikovih. U smislu ovih zadataka pešadije u budućnosti, autor razmatra budući način njene upotrebe, organizaciju, borbena sredstva i obuku.

Postavlja se pitanje da li je pešadija danas u stanju da izvršava zadatke koji stoje pred njom; autor sumnja u to, navodeći da su se umnogome promenila vremena kada su se pešaci kretali i borili isključivo peške. Sadašnje opterećenje oružjem i opremom, kao i relativno slaba pokretljivost čine pešadiju nepogodnom čak i za upotrebu u gerilskim i protivgerilskim dejstvima. Savremena borbena dejstva zahtevaju lakše formacije, sposobne za samostalna dejstva i opremljene tako da raspolazu velikom pokretljivošću. Autor pri tome ističe da je ovo u praksi potvrđeno na bojištima Alžira, Vijetnama i Srednjeg istoka.

Što se tiče perspektive pešadije, općenito je prihvaćena već odavno njena mehanizacija. Po mišljenju autora, samo mehanizovana pešadija je u stanju da vodi borbu u sadejstvu sa tenkovima, da ih štiti ili da se bori protiv njih, krećući se njihovom brzinom. To ne znači da pešadija treba da izgubi svoje tradicionalno svojstvo — borbu peške, jer, i u savremenim borbenim dejstvima postoji potreba za takvim načinom borbe.

U članku se dalje razmatra kada pešak treba da napusti prevozno sredstvo. O ovom pitanju postoje različita gledanja i koncepcije u mnogim armijama. Neki tvrde da pešadija treba to i da ostane i da se bori peške, dok drugi smatraju da pešadija treba da se bori sa svojih vozila i da

¹ *La Fanteria, oggi e domani*, Magg. f. t. SG Giuseppe Valerio, *Rivista militare*, Italija, decembar 1969. godine.

sa njih silazi samo u slučaju krajnje nužde. U prilog jedne ili druge teze iznose se mnogi primeri i ratna iskustva. Autor se ne opredeljuje ni za jednu od njih i ističe da je realnija ona koja ima za cilj da poštedi i zaštiti pešaka od određenih (razumnih) granica. I jedna i druga teza su podjednako prihvatljive, a konkretna njihova primena u borbi zavisice od prirodnih uslova zemljišta, vremena, kao i od situacije. Po mišljenju autora, pešadija treba da je sposobna da dejstvuje sa oklopnim jedinicama, bilo prema njihovom načinu dejstva ili prema pravilima gerilskog načina ratovanja — što znači peške. Pešadija treba da koristi svako sredstvo za brzo prebacivanje sa jednog na drugo mesto. Situacija na bojištu, na primer, pt-sredstva, minsko-eksplozivne prepreke, prisilice pešaka da napusti prevozno sredstvo i da se bori peške.

Zatim autor ističe potrebu za samostalnim i uvežbanim pešadijskim formacijama, gde kvalitet treba da preovlađuje nad kvantitetom. Pokretljivost i jačina vatre omogućavaju danas i manjim snagama izvršenje zadatka, za koji je do juče trebalo angažovati veće snage. Oni koji su prognozirali pešadiju sastavljenu od manjeg broja bataljona, mogu već danas da vide kao su se njihove prognoze delimično već ostvarile. Bataljon koji je nekada predstavljao čistu pešadiju, postepeno gubi to svojstvo, naročito kada se ojačava za izvođenje borbenih dejstava; otuda je u mnogim armijama i dobio naziv borbene ili taktičke grupe.

Neki vojni teoretičari smatraju da čista pešadija postoji još jedino na nivou streljačke čete, dok sve formacije iznad tog nivoa imaju međurodovsku fizionomiju. Na višim komandnim nivoima se sve više daje prednost elastičnoj i skladnoj brigadi nad krutom i nehomogenom divizionom. U takvim formacijama pešadija, kao i drugi rodovi, predstavlja samo jednu komponentu integrisane i funkcionalne celine.

Prelazeći na razmatranje savremene tehnike, autor navodi da streljačko naoružanje, kojim se opremaju jedinice pešadije, uglavnom zadovoljava potrebe današnjice i bliske budućnosti, ali da ono ne predstavlja još najbolje rešenje. Naime, to naoružanje je glomazno i teško, što nije u skladu sa dinamizmom savremenih borbenih dejstava. Na osnovu orijentacije i iskustava mnogih armija, on smatra da će streljačko naoružanje u budućnosti karakterisati veća lakoća i samostalnost dejstva, ostvarena čak i na uštrb dometa. Taj nedostatak dometa treba da nadoknade sredstva za podršku smeštena na oklopne transportere. Osim toga, predviđa se upotreba konvencionalnog naoružanja, različite namene, kao zamena pojedinih delova. Kad govori o oruđima sa ubacnom putanjom, autor ističe da ono što je do sada učinjeno zadovoljava trenutne potrebe, ali kod ovih sredstava ostaje aktuelno rešavanje protivrečnosti između opterećenja i pokretljivosti, koja se na svaki način nastoji da ublaži. Za izradu ovih oruđa predviđa se upotreba lakših legura, kao i ugrađivanje minobacača na oklopne transportere.

Autor posebno naglašava da najveća praznina postoji u oblasti pt-oruđa, posebno kada se zna njihov značaj u svim vidovima borbenih dejstava. Pada u oči mali domet ručnih bacača, bestrzajnih oruđa, kao i činjenica da se brzo otkrivaju u borbi. Koliko je ovo značajno potvrđuje i to da se u svim armijama neprekidno vrše ispitivanja i eksperimentisanja ovim sredstvima. Traži se rešenje takvog pt-oruđa koje bi mogao da transportuje i upotrebljava jedan jedini vojnik, a čije bi ka-

rakteristike bile: velika razorna moć, visoka preciznost i mogućnost upotrebe unutar oklopnih transportera. U članku se navodi da pt-rakete srednjeg i dalekog dometa, iako imaju mogućnost širokog razvoja, ne poseduju pokretljivost, te ne odgovaraju sasvim trenutnim potrebama. Ni sistem navođenja ovih raketa nije se pokazao mnogo praktičan. Na planu raketa verovatno će se ići na izradu mnogo pokretnijih i daleko jednostavnijih za upotrebu, koje će biti osposobljene da pogađaju tenkove i na većim daljinama.

Nastavljajući ova razmatranja, autor ističe značaj i ulogu oklopnog transportera za koji je vezana pokretljivost pešadije. Helikopter je, po njegovom mišljenju, sredstvo budućnosti, sposobno za brzo prebacivanje svih jedinica, a posebno pešadije. Ovo sredstvo se pokazalo manje ranjivo nego što se mislilo, te je pogodno i za borbu, bilo za podršku pešadije ili za izvršavanje zadataka koji su do danas bili namenjeni tenkovima. Ovaj kratak pregled sredstava koja omogućavaju ili pospešuju kretanje i efikasnost pešadije samo je potvrdio da postojeće stanje ne odgovara potrebama savremenih borbenih dejstava. No, sve skupa to ne predstavlja teškoću koja se ne može savladati.

U zaključku autor daje rezime svega izloženog, navodeći da je istakao najvažnija današnja svojstva pešadije i da je pokušao da istakne i ona buduća, vezana za razvoj vojnih doktrina i tehničkih sredstava. Kao što je već istaknuto, radi se o izrazito pokretljivoj pešadiji, sposobnoj za dejstvo sa oklopnim jedinicama ili samostalno — u raznim borbenim situacijama. Od pešadijskih sastava se zahteva da budu laki, dobro naoružani i obučeni. Današnji pešak nije onaj iz prošlog rata; on nema kompleks inferiornosti i predstavlja ravnopravnog partnera pripadnicima svih rodova, s tim što kod njega treba razvijati saznanje o njegovoj ulozi i poverenje u sopstvena sredstva.

Ovaj članak predstavlja prilog za razmišljanje o mestu, ulozi i zadacima pešadije danas i sutra, a ujedno i podstiče da treba više raditi na njenom savremenom opremanju.

I. Đ.